

Звіт
про результати опитування
підприємців Гребінківської ОТГ

2018 р.

Документ розроблено за підтримки Проекту «Впровадження інструментів ефективного муніципального менеджменту та правнича допомога громадам» Асоціації об'єднаних територіальних громад.

Реалізується за підтримки Програми «U-LEAD з Європою».

Вступ

В рамках процесу стратегічного планування розвитку Гребінківської ОТГ у вересні 2018р. було проведено опитування підприємців. Мета опитування - отримання корисної і достовірної інформації для аналізу економічного та соціального середовища в громаді. Ставлення підприємців до міської влади та місцеві умови розвитку бізнесу значною мірою визначатимуть, яким буде економічне майбутнє громади.

Звіт буде корисним для місцевої влади в роботі над підтримкою та поліпшенням бізнесового клімату на території громади.

Дослідження думки підприємців (далі по тексту - респондентів) здійснено шляхом експертного опитування. Всього було отримано та узагальнено 25 повністю або частково заповнених анкет. Запитання анкети стосувалися статусу і стану підприємців, характеру їх діяльності, проблем кадрового забезпечення і зайнятості, наявності виробничих потужностей, послуг органів влади і відносин з ними. Частина запитань стосувалася стратегічно важливих для громади напрямів розвитку, галузей економіки.

З метою отримання максимально об'єктивних даних, опитування було анонімним. Звіт містить тільки узагальнені відповіді всіх респондентів.

Робоча група зі стратегічного планування Гребінківської ОТГ висловлює вдячність усім представникам підприємництва, хто поділився своїми думками та надав корисну інформацію.

Розділ 1. ІНФОРМАЦІЯ ПРО БІЗНЕС - КЛІМАТ У ГРОМАДІ

1. Оцінка громади як місця для ведення бізнесу

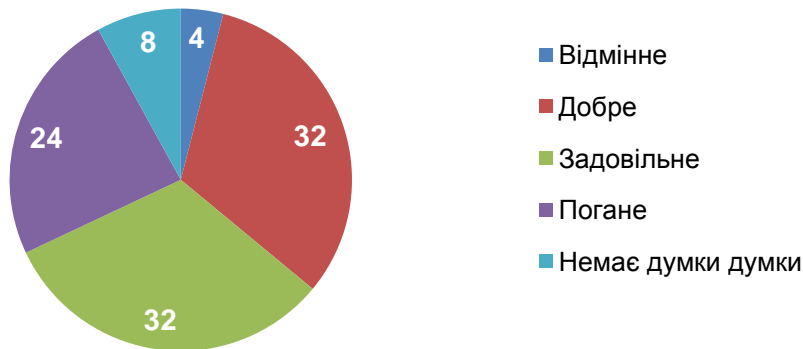

Рис.1. Оцінка громади як місця для ведення бізнесу,%.

Респонденти оцінили громаду, як місце для ведення бізнесу. Оцінки «відмінно» та «добре» отримано від третини респондентів - 32%, ще 24% підприємців вважають бізнес-клімат «задовільним», 8% оцінок громади, отримано як не сприятливого для ведення бізнесу, 4% респондентів не можуть дати оцінку.

Респонденти визначили слабкі сторони громади з точки зору ведення бізнесу:

- Низький рівень заробітної плати доходів, життя населення;
- Низька платоспроможність населення;
- Високі тарифи, особливо на тепло, комунальні послуги, електроенергію;
- Багато іногородніх підприємців, які платять податки в бюджет свого міста;
- Малий бізнес під тиском супермаркетів закривається;
- Дуже погані дороги;
- Зменшується кількість робочих місць на залізничних підприємствах;
- Великий відтік молоді з міста;.
- Відсутні промислові підприємства;
- Більшість людей зайняті в сільському господарстві й без оформлення;
- Не розвинута інфраструктура послуг для бізнесу;
- Відсутність робочих місць;
- Велика орендна плата за земельні ділянки;
- Великий тариф за вивезення сміття;
- Люди з ментальністю критицизму;
- Інертність населення, перекладання відповідальності на когось.

Респонденти визначили сильні сторони громади з точки зору ведення бізнесу:

- Вузлова станція;
- Залізничний транспорт;

- Громадський транспорт;
- Є люди, які вірять у майбутнє свого міста та громади і намагаються щось робити;
- Освічені люди;
- Достатня кількість населення;
- Наявність найманих працівників;
- Відсутність конкуренції;
- Територіальне розташування;
- Конкурентна позиція громади у порівнянні з іншими районними центрами області (можна розпочинати будь-які проекти);
- Спортивний комплекс;
- Заробітна плата працівників Укрзалізниці мешканців ОТГ

2. Оцінка роботи місцевої влади в цілому

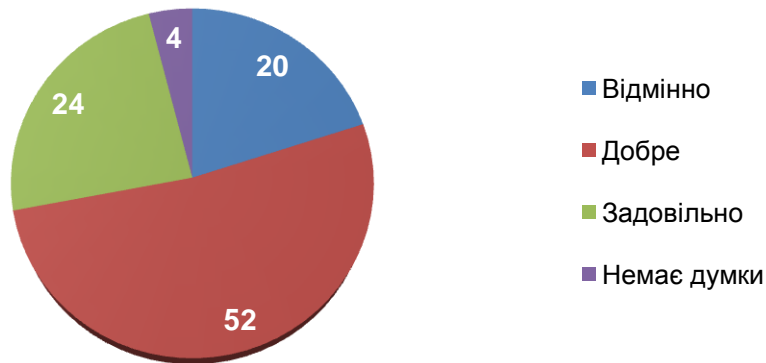
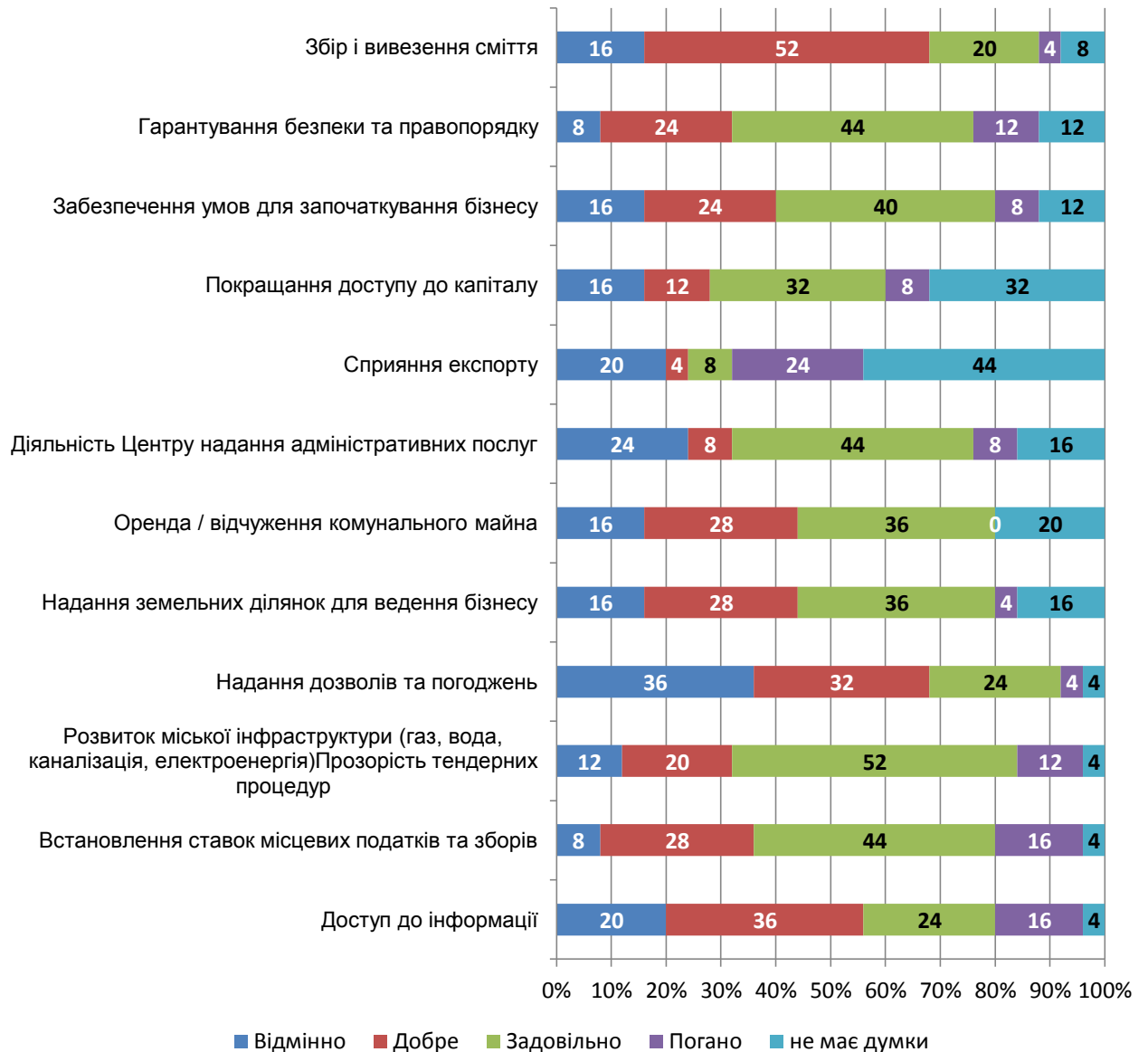

Рис.2. Оцінка роботи місцевої влади в цілому, %.

72% опитаних респондентів оцінюють роботу місцевої влади на «відмінно» і «добре», 24% – як «задовільно», а 4 % не мають думки.

3. Оцінка ефективності роботи органів місцевого самоврядування щодо розвитку бізнесу, зокрема якості перелічених послуг.

Рис.3. Оцінка ефективності роботи органів місцевого самоврядування, %.

Найкращі оцінки від підприємців «відмінно» та «добре» отримали: збір та вивезення сміття; надання земельних ділянок для ведення бізнесу, надання дозволів та погоджень, доступ до інформації.

«Задовільно» оцінено: розвиток міської інфраструктури та прозорість тендерних процедур, гарантування безпеки та правопорядку, забезпечення умов для започаткування бізнесу, діяльність Центру надання адміністративних послуг, встановлення місцевих податків та зборів.

Значна частка оцінок «погано» припадає на: сприяння експорту, доступ до інформації, встановлення місцевих податків та зборів.

Сумарно оцінки «задовільно» та «погано» вказують на фактори, що не сприяють розвитку підприємництва в громаді та є для влади зонами уваги, питаннями для подальшого аналізу, обговорення з підприємцями та прийняття виважених та ефективних рішень.

4. Відзначте найважливіші напрями, без яких неможливий економічний розвиток Вашої громади(зазначити три напрями).

Рис.4. Важливі напрями для економічного розвитку громади, %.

Напрямами, що забезпечать економічний розвиток громади:

- 92% опитаних вважають розвиток малих і середніх підприємств;
- 32% - покращення міської інфраструктури;
- 32% - благоустрій та просторовий розвиток;
- 28% – розбудову бізнес - інфраструктури;
- 24% - розвиток інфраструктури відпочинку.

Як такі, що впливають відмічені також:

- розвиток соціальної сфери / інфраструктури;
- залучення інвестицій;
- розвиток важкої промисловості;
- активізація громади;
- безпека та правопорядок;
- підтримка та запровадження наукових досліджень;

- відкритість і ефективність врядування;
- енергоефективність;
- охорона довкілля.

5. Зазначте три галузі економіки, котрі матимуть найбільше значення у стратегічній перспективі для розвитку Вашої громади

Рис.5. Оцінка значення галузей економіки для розвитку громади в перспективі, %.

Серед запропонованих галузей економіки, найбільше значення для розвитку громади на перспективу можуть мати:

- медичні послуги, краса та здоров'я (вказали 32% опитаних підприємців);
- харчова та переробна промисловість(32%);
- легка промисловість (29%);
- торгівля (28%).

Також відзначені: будівництво та виробництво будівельних матеріалів; транспорт і логістика; енергозбереження та альтернативна енергетика; інформаційні технології; освіта й освітні послуги.

8. Яка, на Вашу думку, роль місцевої влади в економічному розвитку і сприянні розвитку бізнесу? Які нові послуги необхідно впроваджувати?

Відповіді респондентів свідчать про розуміння підприємцями важливої ролі місцевої влади в економічному розвитку ОТГ та виокремили наступні потреби в послугах, надання яких очікують:

- покращення доступу до інформації 76%;

- якісні адміністративні послуги, зокрема електронні – з цим погоджуються 68% від опитаних;
- прозорі механізми надання земельних ділянок;
- прозорі механізми використання комунального майна - 64%;
- розвиток робочої сили – 64%;
- розвиток міської інфраструктури – 64%;
- консультативний супровід – 56%;
- залучення іноземних інвестицій – 52%
- підтримка підприємців-початківців – з цим також погоджуються 52% від опитаних.

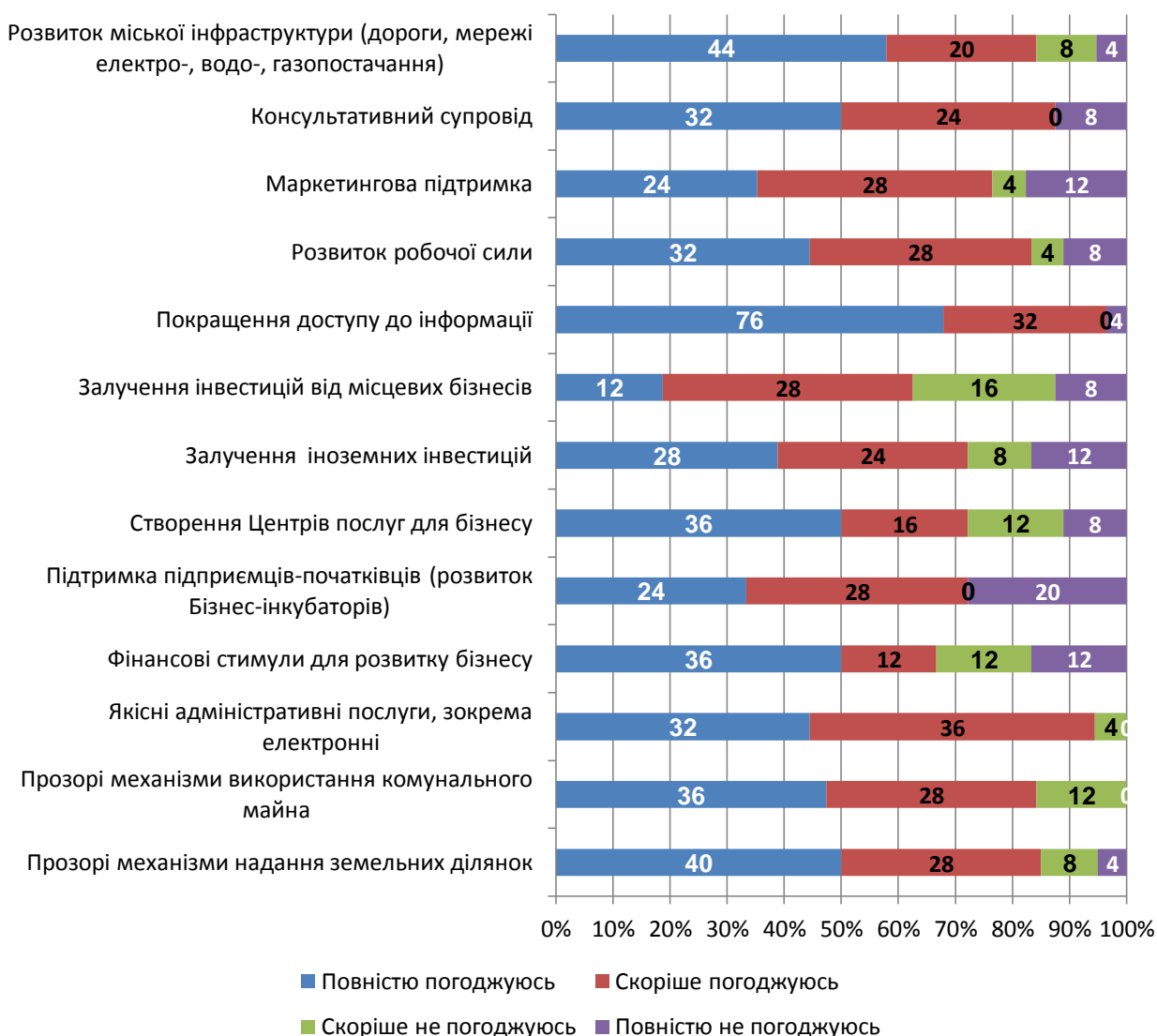

Рис. 6. Оцінка ролі місцевої влади в економічному розвитку і сприянні розвитку бізнесу в громаді, %.

8а. Що ще має зробити місцева влада для покращення бізнес-клімату та які нові послуги для бізнесу необхідно впроваджувати?

Підприємці дали наступну відповідь :

- зменшення податків для малого бізнесу;
- впровадження програм заохочення малого бізнесу, безпроцентне кредитування, доступ до дешевих кредитів;
- підтримувати місцевих підприємців, (в т.ч. для підприємців, що зареєстровані поза межами громади застосовувати максимальне оподаткування);
- розвивати територію громади, ремонтувати дороги;
- підтримувати розвиткові бізнес-проекти, впровадження нових технологій;
- оцінювати роботу бізнесу по створенню робочих місць;
- покращення бізнес-клімату в громаді;
- сприяти створенню нових робочих місць в громаді;
- створювати умови для залучення інвестицій;
- не заважати.

Розділ 2. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВАШОГО БІЗНЕСУ

9. В якому році було створено Ваше підприємство?

Кількість підприємств	Роки створення
4	1995р. – 1999р.
11	2000р – 2010р.
8	2011р. – 2018р.
2	не зазначено

10. До якої сфери діяльності відноситься Ваше підприємство?

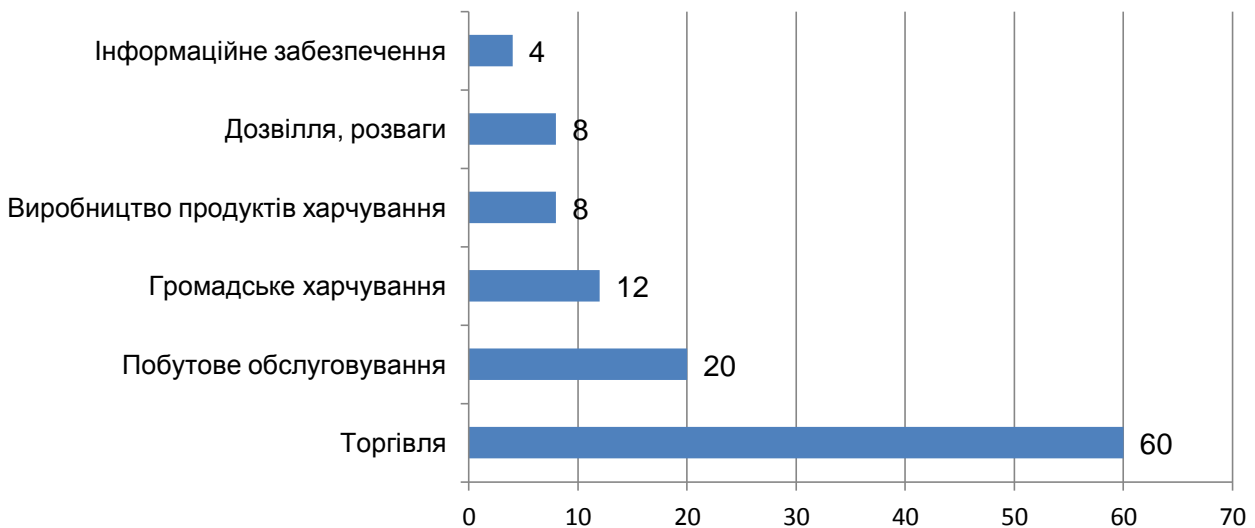

Рис. 7. Сфери діяльності респондентів, %.

60% респондентів займаються торгівлею, 2%- надають побутові послуги, 12% працюють в громадському харчуванні, 8% у виробництві харчових продуктів, 8% організують заходи дозвілля та розваг, 4% працюють по інформаційному забезпеченню.

Крім зазначених на рис.7 видів діяльності частина респондентів надає юридичні послуги, послуги страхування та інші послуги.

4% від опитаних здійснюють(або мають досвід здійснення) від 2-х до 4-х видів діяльності.

11. Вкажіть орієнтовну структуру збуту Вашої продукції, робіт та послуг в географічних зонах?

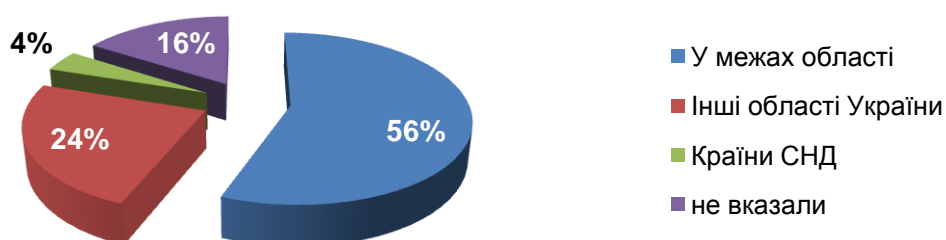

Рис.8. Структура опитаних підприємців за збутом продукції/товарів/послуг, %.

На рис. 8 наведено орієнтовну структуру збуту продукції:

- повністю в межах області/району/громади реалізують свою продукцію/товари/послуги 56% респондентів,
- 24% - в межах регіону(від 70% обсягів до 80%) та в інших областях України (від 20% до 30% обсягів),
- 4% - в межах регіону(40% обсягів), в інших областях України (40% обсягів) та в країни СНД (20% обсягів);
- 16% респондентів не відповіли на питання.

12. Який орієнтовний обсяг виручки від реалізації Вашої продукції, робіт та послуг?

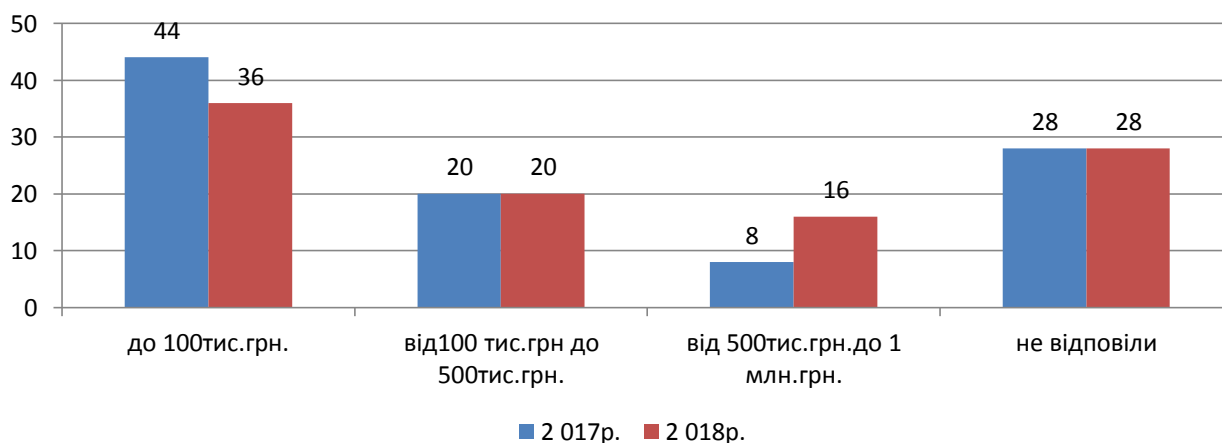

Рис.9. Структура респондентів, що вказали орієнтовний обсяг виручки від реалізації продукції, робіт, послуг, % від загальної кількості опитаних.

13. Чи є земельна ділянка, якою Ви володієте на правах власності, або яку Ви орендуєте, достатньою для розширення бізнесу чи будівництва?

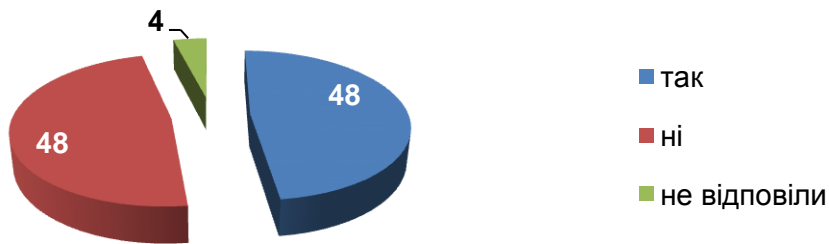

Рис.10. Забезпеченість земельними ділянками для розширення бізнесу/будівництва., %.

48% опитаних вважають земельні ділянки, якими володіють або орендують достатніми для розширення бізнесу, така ж кількість вважають недостатніми, а 4% респондентів не відповіли на питання.

14. Чи плануєте Ви здати в оренду чи продати землю або споруди, що Вам не знадобляться у майбутньому?

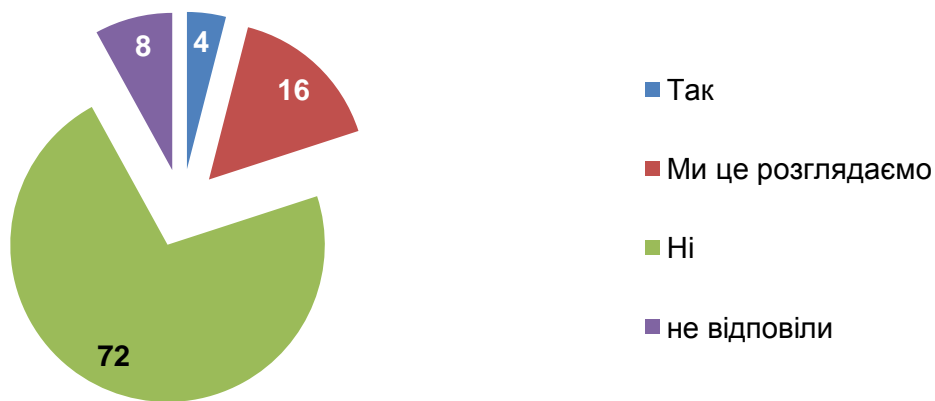

Рис.11. Наміри респондентів здати в оренду або продати землю чи споруди. %.

72% від опитаних підприємців не планують здавати або продавати землю та споруди, 16% розглядають таку можливість, 4% вже планують це, 8% не відповіли на питання.

15. Чи плануєте Ви інвестувати в розширення Вашого бізнесу у межах міста, де працюєте?

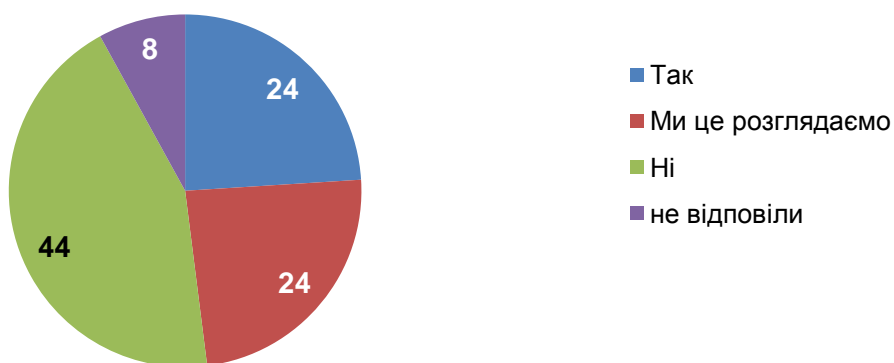

Рис.12. Наміри інвестувати в розширення бізнесу, %.

На який рік заплановані інвестиції?:

5-ть респондентів планують інвестувати в 2019р., 1 підприємець в 2019-2020рр.

Яку суму Ви маєте намір інвестувати?

Орієнтовна сума інвестицій в розширення власного бізнесу (за даними підприємців, які відповіли на питання) до 30710 тис.грн.

Скільки нових робочих місць буде створено?

Підприємці планують створити 20 нових робочих місць.

16. Які з перерахованих нижче факторів є найбільш важливими для розвитку Вашого бізнесу?

Рис.13. Найбільш важливі фактори для розвитку бізнесу, %.

Для розвитку бізнесу визначено найбільш важливі фактори:

- 52% від опитаних вказали достатню кількість споживачів;
- 48% - наявність кваліфікованої робочої сили;
- 36% - сприятливе територіальне і транспортне розташування бізнесу;
- 24% - важливі постачальники сировини і компонентів;

- 12% - прийнятна вартість землі та нерухомості.

17. Які з факторів мають найбільш негативний вплив на розвиток Вашого бізнесу?

Рис.14. Найбільш негативні фактори для підприємницької діяльності, %.

- 68% від опитаних підприємців вважають найбільш негативним впливом загальну економічну ситуацію;
- 48% - нестачу кваліфікованої робочої сили;
- 40% - витрати на енергію;
- 32% - внутрішню конкуренцію;
- 12% - місцевий бізнес-клімат.

Негативно впливають на ведення підприємницької діяльності також низький рівень співпраці влади та бізнесу, втрата ринків збуту, застарілі засоби виробництва, вартість робочої сили, великі податки та комунальні платежі.

18. Який розмір Вашого підприємства та скільки зайнято найманих працівників?

Відповідно до вказаної кількості найманих працівників всі респонденти є представниками мікропідприємств (до 10 найманих). З усієї кількості опитаних підприємців:

- 4% - мають до 10 найманих працівників;
- 4% - 3 найманих працівника;
- 68% - 1-го найманого працівника;
- 24% - не відповіли на питання.

19. Вкажіть орієнтовну суму середньомісячної заробітної плати на Вашому підприємстві

Середня сума середньомісячної заробітної плати:

- у 2017 році становила 3318,0 грн.(коливання у діапазоні від 3200,0 до 7000,0грн);
- у 2018 році (на момент опитування) становить 4236,0 грн. (коливання від 3200,0 грн. до 10000,0 грн).

9% респондентів не відповіли на питання.

20. Оцініть розподіл працівників вашого підприємства за рівнем кваліфікації та якістю роботи

Рис.15. Оцінка працівників за якістю роботи та рівнем кваліфікації, %.

- 32% від загальної кількості опитаних підприємців оцінили своїх найманих працівників на «відмінно» та «добре»;
- 40% - на «добре» та «задовільно»;
- 28% - не відповіли на питання.

21. Чи відчуваєте Ви брак кваліфікованих працівників для Вашого підприємства?

Рис. 16. Брак кваліфікованих працівників, %.

- 48% від опитаних підприємців відчувають брак спеціалістів вже сьогодні;
- 12% - очікують недостачу спеціалістів в майбутньому;
- 32% - забезпечені найманими працівниками;
- 8% - не відповіли на питання.

Якщо "Так" або "Очікуємо", перерахуйте нижче, яких професій:

Продавець, лікар, агроном, секретар, водій, помічник, кухар, бармен, провізор.